A°. 1847. N°. 183.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is 5 in de drie maanden.)

DINGSDAG 14 SEPTEMBER.

(De prijs der Advertentiën is, van één tot vijf regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Italie.

W[illegible] schijnt bestemd om door de geschiedenis te worden aangeteekend onder de belangrijkste gebeurtenissen van den nieuweren tijd: want ontzaggelijk is de indruk welke de hervormingen van PIUS IX in het schiereiland hebben gemaakt. Een nieuw politisch leven schijnt voor deszelfs staten aan te breken, en het pausdom 't welk nog onlangs onder de Oostenrijksche vanen school, schrijdt thans voorwaarts aan het hoofd der Italiaansche ontwikkeling.

Overigens is het geen nieuw verschijnsel in de historie, eenen paus tegen het Duitsche rijk te zien kampen voor de onafhankelijkheid van den stoel en de vrijheid van Italie. Reeds in de elfde eeuw drong GREGORIUS de Groote den magtigsten vorst des tijds zijne eerzuchtige voornemens op te geven, en hem boete te doen, het hoofd in het stof gebogen. Gedurende de daarop, meerdere eeuwen lang, voortgezette worsteling tusschen de partij die de nationale onafhankelijkheid voorstond, en zij die liever hield van den keizer, schaarde zich de eerste, de Guelfische genaamd, onder het vaandel van den pauselijken stoel, de tweede, de Gibellijnsche, onder de vanen des Duitschen Rijks. In de 16e eeuw, tijdens het vermaarde verbond van Cambrai, was wederom de paus de ziel in het middelpunt dier groote diplomatische vereeniging, welke zich de onafhankelijkheid en het evenwigt der Italiaansche Staten ten doel stelde.

In diezelfde eeuw ontmoeten wij anderen [illegible] eenen paus, die met Frankrijk [illegible]den, moedig de zaak der nationale onafhankelijkheid verdedigt; tot wraak daarover deden de keizerlijke troepen Rome al de gruwelen ondergaan van eene met storm genomene stad.

Toen HENDRIK IV, bezield met een denkbeeld, 't welk niet genoegzaam gewaardeerd is door den geschiedschrijver, de middelen beraamde om Europa eenen duurzamen vrede te verschaffen, en onder de middelen de verwijzing van het huis Oostenrijk naar Amerika telde; toen nam hij als gedragsregel eerbied voor de nationaliteiten aan. In verstandhouding met ELIZABETH van Engeland en met mogendheden van tweeden en derden rang, verlangde hij, dat men het grondgebied van den Kerkelijken Staat vergrootte, ten einde de paus eene koningskroon voeren mogt. HENDRIK IV, die zekerlijk nooit verdacht werd van fanatismus, begreep van hoe veel waarde het was voor Europa's evenwigt, dat de souverein van Rome eene sterke en onafhankelijke betrekking vervulde.

Het gewigt, hetwelk het huis van Oostenrijk tijdens de godsdienstoorlogen verwierf, was noodlottig voor de vrijheid van Italie en voor die van den pauselijken stoel. De rampen van Frankrijk, onder LODEWIJK XIV, hadden Italiens onderwerping aan Oostenrijk en die van het hof van Rome aan het kabinet van Weenen tot gevolg.

PIUS VI, meer als hoofd der kerk dan als staatsman handelende, wilde zich aankanten tegen de godsdienstige hervormingen welke de groothertog LEOPOLD in Toskane en de keizer JOSEPH II in Oostenrijk invoerden; het mislukte hem geheel, en hij keerde uit Weenen naar Rome terug, met de overtuiging dat het rijk niet meer ontzag had voor het hoofd der kerk dan voor den tijdelijken vorst.

Men weet wat Oostenrijk in Italië verkreeg bij den val van het Fransche keizerrijk en de Weener-traktaten van 1814. Schoone dagen nogtans schenen aan te breken voor de kerkelijke staten. PIUS VII was paus, en kardinaal GONSALVI bestuurde de staatsbelangen; wat den eenen ontbrak, schitterde in den anderen. PIUS VII bezat bij veel moed eene groote zagtzinnigheid. Christen zonder fanatismus; grootmoedig zonder praal, standvastig zonder [illegible], bleef hij op den troon wat hij [illegible] ballingschap geweest was. Rampspoed had hem gelouterd niet verbitterd.

De kardinaal GONSALVI was de man zijner eeuw, uitmuntend diplomaat, man van studie en vrijzinnig vaderlander, had hij begrepen dat men, na den revolutionairen storm, niet straffeloos zou pogen aan de maatschappij de kluisters van het verledene aan te leggen. Kundig stuurman, wilde hij den nutteloozen last in zee werpen om het kostbaarste der lading te behouden.

Te Weenen, protesteerde hij onderanderen tegen de bepaling dat Oostenrijk bezetting zou mogen leggen in de vestingen van Ferrara en Comachio. Te Rome was zijn bestuur vaderlijk. Geen burger werd gestraft noch verontrust wegens zijne godsdienstige of staatkundige gevoelens; de kardinaal had zich zelfs aangekant tegen de herstelling van het tribunaal der inquisitie, maar men herstelde het terwijl hij het Weener congres bijwoonde. Bij zijne terugkeer kon hij het niet doen afschaffen; doch, onder zijn bestuur was dat tribunaal ten minste inschikkelijk. Met goedkeuring des pausen wilde hij aan wereldlijke personen een ruim aandeel aan het staatsbestuur geven, toen de dood van PIUS VII, aldra door dien van zijnen trouwen raadsman gevolgd, al die heilzame aanvangsels kwam stuiten. De bevolkingen van Romagna beminden PIUS VII; geene onlusten hadden er onder dezelve plaats gedurende de onwentelingen van Napels en Piemont. De schoone verwachtingen echter der Romagnoten werden bedrogen; want op PIUS VII volgde, in 1823, de kardinaal DE LA GENSA, onder den naam van LEO XII, die door de reactionaire partij van het conclave werd verkozen, uit haat tegen de hervormingen door zijn voorganger ingevoerd.

Men kende overigens zijne afkeerigheid van den kardinaal GONSALVI, die hem in zijne eigenliefde had gekwetst door hem eene diplomatische zending, waarmede hij belast was, te ontnemen. Een zijner eerste handelingen als paus was dan ook den kardinaal GONSALVI van het staatsbestuur te verwijderen. Met het pontificaat van LEO XII begon al het onheil, waaronder de roomsche staten vier en twintig jaren lang gebukt gingen. Uit persoonlijken haat vooringenomen tegen de hervormingen van den kardinaal GONSALVI, aangespoord door de reactionaire en fanatische partij waaraan hij zijne verheffing had te danken, geen tegenspraak veel min nog tegenstand kunnende lijden, dompelde hij den staat nieuwelings in al de misbruiken van het verledene.

Trotsch op zijne adelijke geboorte, en zijne opgeblazen bekrompenheid voor ridderlijke gevoelens willende doen doorgaan, rakelde hij de onverdraagzaamste overleveringen op, vulde al de takken van bestuur weder met geestelijken aan, en liet bij zijn dood, die zich tot in 1829 deed wachten, de financiën na in beklagenswaardigen toestand en het land in algemeene ontevredenheid.

PIUS VII volgde hem op, een eerwaardige maar krachtelooze grijsaard, die slechts weinig maanden leefde en, in februari 1831, door GREGORIUS XVI werd vervangen.

GREGORIUS XVI was een geleerde theoloog, een eenvoudige en vrouwe monnik, een voorbeeld in zijn klooster en in zijne orde, die den Camaldulen. Maar, binnen klooster muren opgebragt, miskende hij zijne eeuw geheel, elke hervorming kwam hem eene goddeloosheid voor, iedere tegenstand eene heiligschennis. Oude monnik, aan lijdzame gehoorzaamheid gewoon, waren de vrijzinnige leerstellingen hem een gruwel. Zoo betoonde hij zich dan ook meedoogenloos jegens zijne onderdanen die, in 1831, constitutionele waarborgen verlangden, alsmede jegens de Poolsche opstandelingen, die voor hunne nationaliteit streden. Het ergste despotismus is het despotismus, hetwelk aan de legitimiteit zijner beweerde regten gelooft. Men erkenne nogtans, om billijk te zijn, dat GREGORIUS XVI niet uitsluitend verantwoordelijk is voor het kwaad dat onder zijn pontificaat geschiedde; mogelijk zou hij, aan zich zelven overgelaten, teruggetreden zijn voor de rampen zijner onderdanen, overgeleverd als zij waren aan de willekeur van een schraapzuchtig en onbekwaam bestuur, en aan de mishandelingen van moordenaars, die men onder den naam van *pauselijke* vrijwilligers in dienst had genomen. Maar als een kwade geest zat hem zijn eerste minister, kardinaal LAMBRUSCHINI ter zijde. Die kardinaal was met hart en ziel toegedaan aan de fanatieke partij der geestelijkheid en aan Oostenrijk, hetwelk zijne eerzucht vleide met de belofte om zijne candidatuur naar het pausschap te ondersteunen. Oostenrijk nu, speelde eene dubbelzinnige rol in de zaken van Romagna. Te Rome hitste het, door middel van LAMBRUSCHINI, aan, tot het opvolgen eener medogenlooze staatkunde, en in Romagna verklaarde het zich ten gunste van wijze hervormingen, terwijl het er onbewimpeld, bij monde van zijne eigene agenten, de wraakoefeningen der pauselijke regering liet laken. Het deed zelfs meer dan protesteren, in 1831, nadat het den opstand had gedempt, beschermden zijne soldaten de ingezetenen van Bologna tegen de geweldadigheden der *pauselijke vrijwilligers*; zoo zelfs dat, op het oogenblik waarin de Oostenrijksche generaal zou vertrekken, hem een adres werd aangeboden waarbij men hem smeekte het gewest niet te verlaten, het niet aan de woede van deszelfs vijanden over te laten.

Ziedaar het geheim der Oostenrijksche politiek in de aangelegenheden van Romagna. Zij blies den paus aan tot tegenstand, zij onderdrukte de revolutiën, zij stuitte al te hevige reactiën. Wel beschouwd, zeiden dan hare agenten aan de Italiaansche bevolkingen, zou de Oostenrijksche heerschappij wenschelijker zijn dan die des pausen. Tot eer nogtans der Romeinsche bevolkingen zij het gezegd: alhoewel zij zestien jaren lang onder haar bestuur spartelden, nimmer wilden zij zich aan den vreemdeling overleveren.

GREGORIUS XVI stierf: de verlichte leden van het heilig collegie, bevrijd van het bedwang, 't welk de paus en zijn minister hun oplegden, en het heil van den staat willende behartigen, besloten hunne stem te geven aan een man van energie, vriend van vooruitgang en op de hoogte van de vorderingen des tijds en van de behoeften des lands: zij sloegen het oog op den kardinaal MASTAÏ.

Maar, om te slagen, moest er met spoed worden gehandeld, men mogt Oostenrijk geen tijd laten om deszelfs *veto* uit te brengen. De energie van het conclave zegevierde. Kardinaal MASTAÏ werd bij acclamatie verkozen. Sints eeuwen was er geen paus alzoo benoemd. Oostenrijk kon zijn misnoegen moeijelijk verbergen; het beproefde den nieuwen paus schroom in te boezemen opzigtens de gepastheid der door hem beoogde hervormingen; of derzelver uur nog wel geslagen was?

Maar mogt ook al de nieuwe paus een oogenblik hebben geaarzeld, zijn helder verstand doorzag de Oostenrijksche list. Getrouw aan zijn land betoont zich PIUS IX in hoogen mate een verlicht souverein, een edel en moedig man, een vaderlandslievend vorst. Er werd zamengespand om hem in zijne hervormingen te stuiten; de zamenspanning werd door het volk ontdekt. Men vleide zich met een volksoploop tegen de oude partij, het volk overtrad de grenzen der wettigheid niet. Wanhopende door binnenlandsch geweld zijn doel te bereiken, verloor Oostenrijk het geduld. Wrevelmoedig liet het pauselijk grondgebied door zijne soldaten schenden, pauselijk gezag beleedigen. Het hoopte het een of ander onverwachts; ook het onverwachte bleef afwezig.

Oostenrijk weet zeer wel, dat, in zake van hervorming, het voorbeeld aanstekelijk is; en dat men zijne grenzen niet voor denkbeelden sluit, gelijk met ze sluit voor verboden waren. Het weet, dat het in Italie geene keus heeft tusschen de verschillende regeringsvormen; het ziet er dus zijne heerschappij zelve bedreigd. Het heeft de vuren bemerkt, welke door het volk uit de verschillende provinciën op de bergkruinen worden ontstoken ter viering van den verjaardag, dat de Oostenrijkers uit Genua werden verdreven; het heeft den kreet gehoord, die van al de toppen der Apennijnen weergalmde, en die den dageraad van Italiëns onafhankelijkheid scheen te begroeten.

Dagelijks spoort thans het voorname blad der pausselijke regering: *il contemporaneo*, de Italiaansche vorsten tot eendragt onder elkander, tot goede verstandhouding aan. Onvermoeid predikt het hervormingen in het staatsbestuur, kondigt het den tijd der vrijzinnige instellingen aan. En gerustelijk — het Weener kabinet weet het — kunnen al de Italiaansche [vorsten] constitutiën aan hunne volken ge[ven], want het zijn *nationale* vorsten.

Oostenrijk, die het reeds zoo volha[ndend] heeft in Hongarije, waar het zich sl[echts] staande houdt door het antagonismus [der] verschillende volksstammen die dat [land] bewonen, Oostenrijk zal niet alleen zijne Lombardisch Venetiaansche st[aten] eene constitutie weigeren, maar het [zal] zich aankanten tegen elke vrijzinnige [in]stelling in de andere staten van Ita[lie]. En nogtans zou het dwaasheid zijn [te] gelooven, dat men het constitutionele [re]geringsstelsel uit het schiereiland zou k[un]nen weren.

Die regeringsvorm zal, behoudens e[eni]ge wijzigingen, de noodwendige, onvermijdelijke regeringsvorm van christelijke staten wezen. Het is he[den] zijne beurt; gelijk de theocratie, het [pa]triciaat, het despotismus, de feodali[teit], het gemeente-stelsel en de monarchie h[un] ne beurt hadden. Die regeringsvorm [is] vermoedelijk niet het laatste woord [van] de geschiedenis der toekomst; ma[ar] zekerlijk zal hij het laatste woord [we]zen der nieuwere geschiedenis, in Ita[lie] zoo wel als in het overig Europa. [Na]ardien nu Oostenrijk zijne Italiaansc[he] provinciën nimmer met den constitutione[e]len regeringsvorm zal willen begiftigen, kan men voorzien dat de strijd er d[...] uitbarsten zal. *Volentem fata ducun[t], trahunt nolentem.*

Buitenlandsche berigten.

ITALIE.

Berigten uit Rome, door de *A. A. Ztg.* mede[ge]deeld, melden de aankomst aldaar van kardin[aal] *Lambruschini* in den nacht van 29 op 30 august[us]. Graaf *Pietro Ferretti* was hem tot het kasteel G[...] te gemoet gereisd, klaarblijkelijk om te voldoen a[an] de belofte van zijnen broeder, dat hem niets kwaa[ds] zou bejegenen. Het schijnt echter, dat de ka[r]dinaal toch eenige zorg voor zijne veiligheid g[e]koesterd heeft, daar hij des nachts [...] kwam. Overigens levert dit voorval een nieuw b[e]wijs van de zucht tot orde en van de naauwgezethe[id] der liberale partij, die meer vermogen op de ruw[e] menigte heeft dan de strengste wetten en bajonett[en].

DUITSCHLAND.

Frankfort, 9 sept. Het reeds overgroote aant[al] der dagbladen, welke thans in Rome het licht zien, zal, volgens sommige berigten, nog worden ver[meerderd] met een dagelijks uitkomend staatkundi[g] geschrift, dat onder de leiding van den geestelijke *Ventura* zal worden opgesteld, welke [...] der hoofden is van de bewegingspartij, en veel van zich heeft doen spreken door zijne lijkrede op *Daniel O'Connell*. Men beklaagde zich intusschen zeer in Rome over de verordening, ten aanzien van de zoogenaamde geheime drukpers. Men oordeelde deze zoodanig overdreven gestreng, dat zij niet zoude kunnen worden uitgevoerd, en men verkondigde reeds, dat de paus zeer ernstig zouden worden verzocht, om den [...], welke haar had uitgevaardigd, uit het bestuur te verwijderen.

ENGELAND.

Londen, 8 sept. Het ministeriële avondblad behelst heden weder een betoog, waarin de staatkunde van den koning der Franschen scherp gehekeld wordt. De schrijver meent, dat [...], wel is waar, door bijzondere gunstbewijzen zich een zeer groot aantal persoonlijke aanhangers in Frankrijk gemaakt, en eene groote menigte aan zijne dynastie verbonden heeft, — dat ook de welvaart van Frankrijk gedurende zijn bestuur zeer toegenomen is, — maar dat, met dit al, zijn troon niet vast gevestigd is; — dat hij bepaal[...]

delijk, door het doordrijven van het huwelijk van den Hertog van Montpensier met de Spaansche infante, den nationalen naijver van Engeland weder opgewekt heeft; — dat die gebeurtenis bedenkelijke gevolgen voor Frankrijk kan hebben; — enz. Ten slotte echter verklaart de schrijver, dat de aangelegenheden van Italië het geheele stelsel der Fransche staatkunde aan eene herziening onderworpen hebben, en dat het te hopen is, dat de koning der Franschen van die gelegenheid in tijds nog gebruik zal maken, om zijne dynastie op hechtere grondslagen te vestigen, dan op de persoonlijke toegenegenheid van een heirleger van beambten en met ridderorden versierde onderdanen.

— Men verhaalt, dat onderscheiden brieven, die van Osborne House aan de koningin in schotland waren afgezonden, onderweg zijn geopend geworden; er wordt scherp onderzoek gedaan om de onbescheiden nieuwsgierigen te ontdekken.

— Een dagblad zegt, dat er sprake is van het opregten van verscheidene katholieke bisdommen in Engeland, [illegible] Manchester tot de zetels [illegible]

Londen, 9 sept. De heer *Macdonald Stephensen* zal aanstaanden zaturdag naar Indië vertrekken. Twee commissarissen, evenals hij met de administratie van den in Indië aan te leggen spoorweg belast, zullen hem vergezellen, als ook acht ingenieurs of leiders der werkzaamheden. Dadelijk na hunne aankomst zal men hun het noodige terrein tot de constructie van deze gewigtige spoorweglijn afstaan.

FRANKRIJK.

Parijs, 10 sept. Er is gemeld, dat de maarschalk *Sebastiani* bij zijne aankomst te Parijs het verlangen had geuit het vertrek te bezigtigen, dat het tooneel van den moord zijner dochter was. Men verzekert, dat de maarschalk [illegible] besloten heeft, de kamer te laten [illegible], waarin zij zich na de [illegible] en de deuren en vensters derzelve te doen toemetselen.

— Men leest in het *Journal des Débats* het volgende: Wij hebben de tijding ontvangen van een opstand, welke den 3den September te Messina en Reggio, in het koningrijk der Beiden Siciliën heeft plaats gehad. Echter hadden deze onlusten geen verdere gevolgen. Twee regementen infanterie, welke zich op de plaats bevonden, waren genoegzaam om dezelve te onderdrukken. Men koesterde te Napels geene vrees voor de gevolgen van deze kortstondige opschudding, niettemin waren versterkingen naar Sicilië afgezonden geworden.

— Gisteren avond vond een vodderaper nabij de barrière van Fontainebleau eene vrij wel gekleede dame kruipend op den grond liggen, terwijl zij ten prooi scheen aan hevige [illegible]. Hij rigtte haar op, doch de stuiptrekkingen welke zij leed, lieten niet toe, dat zij op zijne vragen beantwoordde. Met behulp van 2 of 3 andere lieden droeg de vodderaper haar naar zijne woning en liet den commissaris van politie en eenen geneesheer roepen.

Door middel van eenige vlugzouten gelukte het haar weder tot bewustzijn te brengen, waarop zij verklaarde dat zij ten gevolge eener teleurgestelde minnarij Tonca [illegible] verlaten had, om zich naar Parijs te begeven, alwaar zij zich had vergiftigd door middel van eene sterke dosis rattekruid. [illegible] verloop van eenige uren is de ongelukkige, te midden der hevigste smarten bezweken, zonder dat zij haren familienaam heeft willen opgeven. Heden morgen zijn het lijk en de kleederen in de Morgue nedergelegd.

SPANJE.

Madrid, 5 sept. De publicatie der drie laatste koninklijke ordonnantiën heeft onder deze bevolking zekere onrustige beweging veroorzaakt. De naam van den in zijne waardigheid hersteld *Espartero* werd door de publieke omroepers in de straten geproclameerd. Deze naam heeft meer dan ééne staatkundige herinnering in het leven geroepen. Het publiek doorliep des avonds met geestdrift verscheidene wijken; eenige huizen waren geïllumineerd en deze behooren tot de staatkundige vrienden van den exregent. Op het plein genaamd du Progès en de Puerta del Sol waren 10 bijeenscholingen zeer groot en onder het geschreeuw van: Leve de constitutionele koningin! Leve *Espartero*! Leve de militie! mengden zich eenige kreten van een slecht voorteeken. Intusschen heeft geene ernstige wanorde plaats gevonden.

De koningin is te paard uitgereden om zich naar het Prado te begeven en werd door de haar omringende volksmenigte met luidde toejuichingen begroet. De autoriteit had bij wijze van voorzorg eenige posten doen versterken en de troepen waren onder de wapenen. Het burgerlijk hoofd *ad interim* heeft aan de *bando* van 12 april ll. doen herinneren, welke het uiten van toejuichingen bij den doortogt der koningin verbiedt.

BELGIE.

Brussel, 12 sept. Zoo even heeft men op alle hoeken van de straten, een biljet aangeplakt, waarbij dengenen, die de justitie op het spoor zal brengen van de misdadigers, die in den avond van den 2den september jl., bij den heer *Evenepoel*, op de Place St.-Géry, gestolen en gemoord hebben, eene premie van 3000 franken wordt uitgeloofd.

— Wat de *Indépendance Belge*, *l'Observateur* enz., ook van de ontdekking der misdadigers hebben gezegd, — tot heden is er nog niets van uitgelekt. Wel is waar, heeft het praatje vuur gegeven, dat men de moordenaars ontdekt had; doch men weet hoe praatjes in de wereld komen. De menigvuldige arrestatiën hebben tot niets geleid.

Men kan zonder overdrijving zeggen, dat nimmer eenige misdaad Brussels inwoners zoo levendig heeft getroffen als deze laatste. Een ieder zou gaarne, ten koste van eenige opoffering, de misdadigers in handen van het geregt zien.

Gisteren morgen ten 11 ure is de lijkdienst voor mejufvrouw *Evenepoel* gehouden; meer dan 400 aanzienlijke personen woonden dezelve bij. Heden ten 10 ure zal er op deszelfde plaats eene dienst voor hare twee lotgenooten gedaan worden.

Gisteren morgen waren een aantal werklieden bezig met in het sterfhuis van mejufvrouw *Enevepoel* de steenen op te nemen op de plaatsen, waar de lijken gevonden zijn. Die bebloede steenen zijn naar het stadhuis gezonden, vanwaar men dezelve waarschijnlijk als bewijsstukken aan het parket zal doen toekomen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 11 sept. Heden is voor het provinciaal hof in Zuid-Holland in hooger beroep zijn behandeld, de zaak van den heer *A. van Bevervoorde*, schrijver van het weekblad *Asmodée*. Daar de heer *van Bevervoorde* niet tegenwoordig was, zoo heeft het openbaar ministerie, bij monde van den advokaat generaal mr. *Gefken*, geconcludeerd tot vernietiging van het vonnis der 's Gravenhaagsche regtbank, waarbij de beklaagde is vrijgesproken, tot schuldig-verklaring van den beklaagde en tot diens veroordeeling tot gevangenisstraf. — De uitspraak van dit bij verstek te wijzen arrest, is bepaald op heden over acht dagen.

— De Hooge Raad heeft dezer dagen weder eene nieuwe quaestie over de toepassing van de zeven-kinderen-wet beslist. Een vader namelijk, wiens zevende kind nog onder vigueur der wet van nivose was geboren, doch die, na de invoering der intrekkings-wet, een zoon ter opvoeding door den staat [illegible], verlangde toelating, om te dier [illegible] te procederen. De Hooge Raad heeft [illegible] cassatie afgewezen, [illegible] had, om, gedurende drie maanden na de geboorte van zijn laatste kind den last der opvoeding van een tienjarigen zoon aan den staat over te dragen, het faveur van dien termijn dadelijk bij het in werking komen der nieuwe wet heeft verloren.

Tiel, 10 sept. De afdeeling Tielerwaard der Geldersche Maatschappij van Landbouw, heeft twee zilveren horologien uitgeloofd, als premiën voor de twee ploegers of bouwmeesters, van de twee stukken bouwland, in de gemeenten Tiel, Soelen, Avezathen Wadenoyen, Drumpt, Geldermalsen, Deil, Est en Opijnen, Erichem, Tuil of Varen, welke de tot dit einde benoemde commissie van onderzoek, na persoonlijk gedane opneming in de gemeenten, zullen bevinden het best te zijn geploegd.

In de vergadering, welke op woensdag den 22sten September eerstkomende aan de Hamsche brug zal worden gehouden, zal de commissie haar rapport uitbrengen, en zullen de premiën toegewezen en aan de bekroonde ploegers uitgereikt worden.

Arnhem, 13 sept. De benoeming van den minister van staat enz. *Schimmelpenninck* tot gouverneur van ons gewest, hoezeer dan ook tot dusver, ten gevolge van des konings afwezigheid welligt, nog door geen officieel besluit gestaafd, is echter als *stellig* aan te merken. Wij kunnen toch moeijelijk aannemen, dat een nieuwe gril der bewindslieden een besluit zou omverwerpen, hetwelk reeds aan den heer *Schimmelpenninck* is medegedeeld, en waarop zijne toestemming verworven is. Hiervan nu, zijn wij ten zekerste onderrigt.

Wij gelooven de tolk te zijn van de openbare meening in dit gewest, als wij verzekeren, dat deze benoeming vrij algemeen genoegen doet. Persoonlijk is de heer *Schimmelpenninck* hier zeer geacht en bemind. Vijf of zes jaren geleden zou de benoeming van den man, op wien Gelderland eenmaal als volksvertegenwoordiger zich *beroemen* mogt, met *onverdeelde* toejuiching ontvangen zijn; — sedert evenwel diezelfde, vrijzinnige vertegenwoordiger minister werd — en erger, MINISTER BLEEF, nadat op 26 september 1843 de heer *van Hall*, de meest schaamtelooze renegatie van vroeger beledene staatkundige gevoelens openlijk in de Tweede Kamer had verkondigd, en bij zijn manifest *de gezetheid der Nederlandsche natie tot behoud harer instellingen* onder *Willem I* gehuldigd, in nog strenger vorm tot de leus der *nieuwe* regering van *Willem II* had verklaard, — (1) sedert de heer *Schimmelpenninck* onder de openbaar opgestoken banier des Behouds *bleef* dienen, is zekerlijk het vroeger in dien staatsman gestelde vertrouwen niet weinig geschokt. Wij bezigen hier met opzet eene zachte uitdrukking.

Was het laatste tijdperk van zijn ministerie vervuld met verdrietelijkheden en teleurstellingen van allerlei aard — zoo mogen wij de hoop voeden, dat Zijne Excellentie, door de ondervinding bekend met het onhoudbare en verderfelijke van het stelsel des Behouds, pogen zal den vroeger met zoo veel eer betreden en ter kwader ure verlaten, weg te herwinnen. Veel echter, zal er moeten geschieden, eer de oude sympathie weder levendig wordt. Hopen wij dat de heer *Schimmelpenninck* er naar streven zal, dat zijne goede natuur weder zal bovendrijven, en wij, op hem wijzende zullen kunnen herhalen: »*Naturam expellas furca, (2) tamen usque recurret.*"

Te eer mogen wij die hoop voeden, dewijl Zijne Excellentie aanvangt met eene veelbelovende daad; wij zijn namelijk onderrigt, dat hij voornemens is te bedanken voor het lidmaatschap der Eerste Kamer even als voor het ambt van kanselier der beide orden.

Teregt meent de heer *S.* dat de betrekking van koninklijk commissaris onvereenigbaar is met het karakter van *volksvertegenwoordiger*; en immers ook het meest rotte deel van ons staatsligchaam, de Eerste Kamer, draagt dien naam? Overigens zal de heer *S* er in *aanzienlijkheid* bij winnen.

— Zaturdag den elfden dezer, heeft ons stedelijk bestuur een besluit genomen, hetwelk Arnhem hoogelijk tot eere verstrekt. Op voorstel van burgemeester en wethouders heeft de raad dezer stad besloten het procesverbaal der stemming voor de vervulling der opengevallene kiezersplaatsen openbaar te maken. Tot datzelfde einde was mede eene petitie uit den boezem der burgerij ingekomen.

Zoo gaat Arnhem dan ook hier weder voor in iets dat werkelijk goed en nuttig is. Ons verlicht bestuur verdient deswege den algemeenen dank der burgerij.

Hoe noodig het overigens is, dat door volledige openbaarheid de belangstelling der burgers voor het verkiezingswerk worde opgewekt, en zij, bekend gemaakt met de uitkomsten van hunne bemoeijing, zich onderling verstaan, blijkt ten duidelijkste uit het heden, voor het eerst, van het raadhuis afgekondigde procesverbaal van den uitslag der stemming. Daar was slechts in ééne opengevallene kiezersplaats te voorzien, en werden er tot dat einde aan 955 stemgeregtigden, biljetten uitgereikt. Van dit aantal kwamen er evenwel slechts 712 in, en daaronder bevonden zich niet minder dan 275 (het is schier

(1) Zie *Nederlandsch Constitutioneel Archief van J. P. Lipman*, 2de verzameling, pag. 105, waar bedoeld manifest voorkomt; vooral leze men daarbij hetgeen de scherpzinnige schrijver deswege in zijn »*Overzigt*" pag. 205 van hetzelfde werkje zegt.

(2) Men zou dat kunnen vertalen: Men verjage de natuur met posten en ridderlinten, zij zal toch eindelijk weder bovendrijven.

ongelooflijk) welke van *onwaarde* moesten verklaard worden, daar zij of *in blanco* waren, of ongeteekend, of niet behoorlijk gesloten enz. Er namen dus van de 955 stemgeregtigde burgers slechts 437 aan stemming deel — en van dit aantal was de grootste meerderheid 52 stemmen, welke zich vereenigden op den heer *J. J. Bossert*. Deze heer is dus door het $\frac{1}{18}$ der stemgeregtigde burgers gekozen, terwijl zijn naaste mededinger nog geen $\frac{1}{19}$ der stemmen verwerven kon. De keuze van den heer *Bossert* kunnen wij overigens ten volle goedkeuren; ZEd. staat bekend als een zeer vrijzinnig en onafhankelijk man, is een medepetitionaris tot herziening der grondwet en een geacht burger. Alzoo heeft hier het toeval, welligt meer dan de wijsheid, ten goede gewerkt. Welke eene kleine vereeniging van eene aristocratische factie was er toch slechts noodig geweest om de keuze geheel anders te doen uitvallen?

Wij hopen dat deze eerste stap van openbaarheid vruchten dragen zal voor het volgend jaar, wanneer de gewone aftreding van $\frac{1}{3}$de der kiezers plaats vindt. Wij hopen dan bekende vrijzinnige mannen met iets meer dan $\frac{1}{18}$ benoemd te zien, en niet slechts de kleinste helft der bevoegden aan de stemming te zien deelnemen. Openbaarheid alleen kan hier belangstelling wekken. Zij, die na den heer *Bossert* de meeste stemmen hadden, waren:

De heer *N. W. Buddingh* 23;
» *C. A. Thieme* 20;
» *G. D. van der Sluis* 19;
» *G. J. IJssel de Schepper* 15;
» *J. Bau van Gameren* 15, enz.

De overige stemmen waren geheel uiteenloopend en versnipperd, dus zoo goed als in het geheel niet uitgebragt. Men kan zeggen, dat van de 955 stemmen slechts omstreeks 150 eenig effect hebben gehad.

Wanneer in alle steden, op de wijze als thans Arnhem het schoone voorbeeld geeft, de processen-verbaal der stemmingen openbaar werden gemaakt, zou het blijken, dat onze stad in dat opzigt nog op verre na de ongunstigste verhouding niet oplevert, en hoe doodend elke geheimzinnigheid voor het publieke leven is. De cijfers spreken hier luider dan elke andere beschouwing.

— Toen, na den Poolschen opstand, het ongelukkige Warschau door de Russische horden was ingenomen, verkondigde de maarschalk *Sebastiani*, destijds minister van buitenlandsche zaken, deze tragische gebeurtenis aan de Kamer der Gedeputeerden, met de wreede woorden:

„L'ordre règne maintenant à Varsovie"

Nimmer werd in Frankrijk de openbare meening gevoeliger gekrenkt dan door die woorden; nooit heeft men het den maarschalk kunnen vergeven, dat hij op zoo gruwelijk koele wijze het lot der ongelukkigen Polen vermeldde. Ja, daar heerschte orde in Warschau! — maar alleen, omdat de duizende lijken zich niet verroeren konden!

Streng en wreed heeft de openbare meening zich dezer dagen op den maarschalk gewroken. Op de slagdeuren van het hotel *Sebastiani*, — zoolang het tooneel der oneenigheden van den hertog de *Praslin* met zijne gade, en nu laatstelijk van hun tragisch einde — schreef eene onbekende hand dezelfde koude woorden:

„L'ordre règne maintenant dans l'hotel Sébastiani:"

— Het is waar; even als in Warschau, de *orde* van het graf.

— Onder de verbeteringen in nuttige kunsten, welke de laatste dagen hebben aan het licht gebragt, verdient voorzeker melding gemaakt te worden van de gouden schrijfpen. Waarschijnlijk zal deze mededingster aldra de *stalen* geheel verdringen. Deze laatste toch — de stalen — laat veel te wenschen over; roest verteert en bederft haar spoedig; de inkt wil er niet uit vloeijen; zij is te hard, en scheurt het fijne papier bij het snelschrijven. De *gouden pen* roest niet; is noch te zacht noch te hard; vliegt vlug en glad over het papier, is eene volkomene slavin van den schrijver; en duurt daarbij zeer lang.

Wij hopen, dat onze goudsmeden ons spoedig spoedig daarvan voorzien zullen, welke met de buitenlandsche kunnen wedijveren.

In Frankrijk worden er vervaardigd, welke de ganzenpen in elasticiteit en zachtheid overtreffen. Als men nagaat welke belangrijke industriële etablissementen de uitvinding van de *stalen* pen in het leven heeft geroepen, dan zal men het gewigt beseffen voor onze goudsmeden, om zorg te dragen van in deze nieuwe uitvinding niet achter het net te visschen.

— *Asmodeus* heeft eene allernaaste *eend* in het bosch van 's Gravenhage doen opvliegen. Wij maken hem daarover ons kompliment. Wij weten wel wie de geheimzinnige vreemdeling was in zijn Turksch kostuum; met rijk gevulde goudbeurs, en wat het *woord piyasta* beteekent, lees de snakerij in het nummer van gisteren.

Maar dat *Asmodeus* zich beklaagt, dat de Hollandsche bladen meermalen zijne *ernstige* artikelen onopgemerkt laten, en zich haastten zijne boeze streken te vermelden — verwondert ons. *Ernstige* artikels van *Asmodeus*! Een duivel, die den professoralen tabbaard aantrekt is schromelijk vervelend, bij mogelijk dan *Asmodeus* hebben of *Mephisto*. Een duivel moet duivel blijven — want noch tabbaard, noch staatsiekleed kunnen zijne paardenhoeven bedekken. En dan zien wij hem liever *in natura*, zoo als gisteren, dan gekleed met geaffecteerde deftigheid.

Advertentiën.

Bekendmaking.

De DIJKSTOEL van het POLDER-DISTRICT *BOEMELERWAARD boven den MEIDIJK*, is voornemens, op Dingsdag den 28sten September 1847, des voormiddags ten elf ure, ten Raadhuize der Stad *Zalt-Boemel*, AAN TE BESTEDEN:

Het HERSTELLEN *der* KRIB-, PAK- *en verdere* WATERWERKEN *van het District, in en aan de Rivieren de Waal en de Maas*,

en

De LEVERANTIE *van* 47 VIMMEN GELDERSCH RIJSHOUT *voor* NOODHOUT, *in de verschillende Dorps-Polders, binnen gezegd Polder-District.*

Het Bestek en de Voorwaarden, waarnaar de eerstgenoemde werken worden aanbesteed, zullen boven en behalve op de Secretarie van den Dijkstoel, ten Raadhuize der Stad *Zalt-Boemel*, acht dagen voor de Aanbesteding ter lezing liggen: te *Rossum* bij *A. VISSERS*, in *den Gouden Molen*; te *Hedel* ten Huize en Herberge van *J. DE BIE*; te *Nederhemert* in het Veerhuis; te *Gorinchem* in *de Beurs*; te *Tiel* bij *BOESINK*, in *den Gouden Leeuw*, en te *Pannerden* bij *D. VERWAAIJEN*.

Op den 27sten September 1847, zal in den voormiddag aan de *Waal* en in den namiddag aan de *Maas* de noodig aanwijzing, *in loco*, worden gedaan, door den Kribbaas *G. GROENEN*, te *Zalt-Boemel* wonende, bij welken nadere informatiën te bekomen zijn.

ZEGT HET VOORT.

† † † Men zal op Maandag den 20sten September 1847, des middags ten 12 ure, ten Huize van *J. P. FLORUSSEN*, onder *Arnhem*, voor den tijd van 6 jaren VERPACHTEN:

Ruim 6 Bunders BOUWLAND, op het Landgoed *Warnsborn*; en

Ruim 2 Bunders BOUWLAND, behoorende tot het Landgoed *Sterrenberg*; gelegen in den *Heijenoord*, onder *Arnhem*.

Waaromtrent nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, te *Arnhem*.

† † † Men zal, op den 21sten September en den 12den October 1847, des avonds ten 7 uur, in den *Vergulden Arend*, te *Arnhem*, ten overstaan van den Notaris Mr. *JB. NIJHOFF*, gevestigd te *Arnhem*, in het openbaar, in perceelen en massa, veilen en verkoopen:

Een stuk best BOUW- of MOESLAND, in de Gemeente van *Arnhem*, tusschen den Velpschen en Rozendaalschen Weg, groot 21 Roeden en 27 Ellen. Bijzonder gunstig gelegen tot AANBOUW van BUITEN-HUIZEN en AANLEG van VERMAAK.

Verkauf des Basaltsäulenbruchs Minderberg, bei Linz.

Der rühmlich bekannte, bis her an Herrn Georg Ankenbrand verpachtete Basaltsäulenbruch Minderberg, bei Linz, mit einem Flächeninhalte von 9 Morgen, 7 Ruthen, 90 Fuss, gebildet von den Parzellen Flur 18, No. 103b, 1085, 1090, soll Donnerstag den 21ten October d. J., nachmittags 3 Uhr, auf dem Rathhause dahier öffentlich an den meistbietenden verkauft werden.

Eine Beschreibung dieses unbestritten vorzüglichsten rheinischen Basaltbruchs entlehnen wir dem Werke Ernst Weyden's: Das Ahrthal: „Himmelan streben die Basaltsäulen in meilenförmige stellung mit ihrer schön gegliederten „Formen zu einer Höhe von 50, 60 bis 70 „Fuss, im Durchmesser 5 bis 10 Zoll haltend, „und überragt von ähnlichen Säulen in horizontaler Lage, die sie durch den 1822 stattgehabten Einsturz des Berggipfels erhielten. Das „Gänze bildet eine gewaltige, freie Halle, „überaus schön durch die Regelmässigkeit der Basaltsäulen, welche ganz leicht der Brechstange „weichen."

Linz, den 10 september 1847.

Das mit dem Verkauf beauftragte Königliche Stadt-Gericht,
pp. Meuerberg.

† † † De Geïnteresseerden bij de EERSTE NEDERLANDSCHE ALGEMEENE LEVENS VERZEKERING-COMPAGNIE, die wenschen deel te nemen aan eene vereeniging tot handhaving der regten van de belanghebbenden en tot afwending, zooveel mogelijk, van de nadeelen door de wanbetaling der Maatschappij veroorzaakt, worden uitgenoodigd, om, in persoon of bij gemagtigde, de ALGEMEENE VERGADERING bij te w[onen], welke tot dat einde zal gehouden worden op W[oens]dag den 15den September 1847, des namidda[gs ten] één ure, in de Garnalen-Doelen, op het Si[ngel te] *Amsterdam*.

De ondergeteekenden, die zich reeds vroeg[er met] deze zaak hebben laten gelegen liggen, heb[ben de] verzekering ontvangen, dat zoodanige vere[eniging] thans mede rekenen kan op de ondersteuning [der] onderscheidene leden der Commissie, die het [beheer] *van den staat der Maatschappij* hebben uitge[oefend] en die vroeger zoodanige vereeniging ontij[dig ach]ten.

Amsterdam, 8 September 1847.

D. VAN LENNEP COS[TER],
G. F. WESTERMAN,
A. BADE.

† † † Men zou verlangen tegen primo Me[i] of eerder, OVER TE NEMEN, in de [Pro]vincie *Gelderland*, in of in de nab[ijheid] van een Stad of Dorp, waar goede Protesta[ntsche] Scholen: Een LANDGOED, met ongeveer 60 [Bun]ders goed BOUW- waaronder ook eenig WEI[LAND]. Reflecterende worden verzocht, onder de [letter] R, hunne opgaven *franko* in te zenden, met [op]gave van prijs, belasting, overneming en reve[nuen], bij den Boekhandelaar *G. W. VAN DER W[IEL]*, te *Arnhem*.

Bekendmaking.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te [Arn]*hem*, van den 6den Julij 1847, is tusschen [den] Heer *JOHANNES JACOBUS WILHEL[MUS] VAN LOENEN*, Medicinae Doctor, en zijne [echt]genoote, Vrouwe *LOUISA JOHANNA CH[RIS]TINA CATHARINA van ENSCHUT*, [beide] wonende te *Apeldoorn*, uitgesproken SCHEI[DING] van TAFEL, BED en GOEDEREN, met alle de [ge]volgen, daaraan volgens de Wet verbonden.

Hetgeen Certificeer[t],
C. F. TROOST.
Procureur der Eischer[es].

NIEUWE UITVINDING IN 1847.

Deze met roem in Frankrijk bekende HOORN[-] PENNEN, zijn verkrijgbaar gesteld bij de Ke[llner] in *'t Hôtel des Pays-Bas*, op de Groote Mark[t te] *Arnhem*. De Honderd à *f* 1, de Vijftig, 50 C[ents].

203de Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Ten Kantore van *A. DE BRUIN*, in de [...]straat, te *Arnhem*, zijn HEELE en GEDEELTEN van LOTEN, in Koop, in Huur en voor alle kla[ssen] volgens plan te bekomen. — De trekking der [1ste] Klasse begint den 4den October 1847.

NB. Bij bovengenoemde zijn JUWEELEN [en] PAARLEN tegen de hoogste prijzen [in] plaatsen.

Rijn-Stoomboot-vaart KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ

DAGELIJKSCHE DIENST
Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen gelegene plaatsen.

Vertrek van Arnhem, *des morgens ten 6 u[ur]* (precies) om nog denzelfden avond te *Keulen* aan te komen.

Deze dienst sluit zich te *Duisburg* aan den *Kö[ln]-Mindener-Spoorweg* en biedt alzoo eene zekere [ge]legenheid, om tegen 8 uur 30 minuten des av[onds] te *Keulen* aan te komen, en met de om 9½ uur v[an] daar vertrekkende Boot dezer Maatschappij naar *C[o]blenz*, *Mainz*, *Mannheim* en *Straatsburg* verd[er] te kunnen reizen, wordende naar al deze plaatse[n] directe en Personaal-Kaarten afgegeven, welke g[roote] voordeelen aanbieden.

Aankomst te Arnhem *des avonds omstreeks [...] ure*, in correspondentie met den laatsten Spoo[rtrein] naar *Amsterdam* en Diligence naar *Nijmege[n]* en *Zutphen*.

Door deze gelegenheid is het mogelijk goedere[n] van *Amsterdam* naar *Keulen* in twee, naar *Mai[nz]* en *Frankfort* in drie, naar *Mannheim*, in drie e[n] een halven, en naar *Straatsburg* in vier en e[en] halven dag te verzenden.

Nadere inlichtingen, zoo ook het Tarief van vrachten, in *eens* van *Amsterdam* tot *Straatsbu[rg]* en alle tusschen gelegene plaatsen, zijn te bekome[n] bij den ondergeteekende te *Arnhem*, de Factor[en] der Nederlandsche Rhijn-Spoorweg te *Amsterda[m]* en door geheel het Rijk, aan de Kantoren v[an] de Algemeene Expeditie Maatschappij (*JONKER*[...]).

Arnhem, Junij 1847.

H. BUDDE, *G. J. Zi[...]*

Waterhoogte te Arnhem.

Den 11 Sept. 2 El 3 Palm 0 Duim; gew. 0 D. gev. 2 [...]

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.